

УДК [378.147:371.13]

С. Оксиненко,
студент,
Херсонський
політехнічний коледж
Одеського
національного
політехнічного
університету

Н.М. Куліковська,
викладач,
Херсонський
політехнічний коледж
Одеського
національного
політехнічного
університету

В. Макаренко,
студент,
Херсонський
політехнічний коледж
Одеського
національного
політехнічного
університету

ЗЕМЛЯ У МОРЯ (ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА ПРО ІСТОРІЮ РОЗВИТКУ СКАДОВСЬКО ГОРАЙОНУ)

*С. Оксиненко, В. Макаренко,
Н.М. Куліковська. Земля у моря (дослідницька робота про історію розвитку Скадовського району). Розкрито історію розвитку Скадовського району з кінця XIX ст. до сьогодні. Зупинились на складі населення, традиціях та звичаях скадовчан, розвитку промисловості та сільського господарства.*

*E. Oksynenko, V. Makarenko,
N.M. Kulikovska. The land near the sea (research work about the Skadovskiy region history). The article deals with the history of Skadovskiy region' development since the late nineteenth century. to the present. The authors show the structure of the population, its traditions and customs, industry and agriculture development.*

Вступ. Скадовський район розташований на Півдні Херсонської області. Утворений у 1923 році. Площа району 1,45 тис.кв.км. У районі – м. Скадовськ (райцентр) ,сmt. Лазурне і 37 сільських населених пунктів.Чисельність населення району складає 49,6 тис.чоловік, що становить 4,3% від чисельності населення області, в тому числі : міського – 22,6 тис.чол.,(м.Скадовськ – 19,4 тис.чол., сmt. Лазурне – 3,2 тис.чол.) сільського – 27,0 тис.чол.

Трудові ресурси району складають 28,8 тис.чоловік.
Пенсіонерів – 13,4 тис.чол., дітей – 10,5 тис.чол., безробітних –1735чол.
На території району проживають громадяни 54 національностей і народностей.

Переважає більшість населення українці – 41,5 тис.чол.

Населених пунктів всього – 39.

Рис. 1. Загальний вид міста Скадовська

Район знаходиться на південному заході області. Утворений 1923 року. Площа 1,5 тис. кв. кілометрів. У межах району — острів Джарилгач. Населення 50,1 тис. чоловік, в т.ч. 22,9 тис. міського і 27,2 сільського. У районі - 42 населені пункти.

Центр – місто Скадовськ. Розташований у межах Причорноморської низовини. На півдні район омивається Джарилгацькою затокою Чорного моря. Корисні копалини: пісок, глина, черепашник. Ґрунти каштанові. Розташований у степовій зоні. На території району Джарилгацький державний заказник. Найбільші промислові підприємства: консервний та цегельний заводи (Скадовськ). Комбінат побутового обслуговування, 6 будинків побуту. Землеробство зернового, тваринництво м'ясо-молочного напрямів. Площа сільськогосподарських угідь становить 90,4 тис. га, у т.ч. орні землі - 77,3 тис. га. У межах району - Краснознам'янський канал - відгалуження Північно-Кримського каналу. Зрошується 38,4 тис. га сільгоспугідь. Основні культури: озима пшениця, кукурудза, рис, соняшник, овочеві, баштанні. Садівництво, виноградарство. У районі знаходиться Скадовська науково-дослідна станція рисівництва (селище Антонівка). Автомобільних шляхів 427 км. в т.ч. з твердим покриттям 255 км.

Рис.2. Візитна картка

У районі 22 загальноосвітні, 3 музичних та спортивна школи, 36 лікувальних закладів, в т.ч. 6 лікарень. На березі Чорного моря - 2 будинки від-

починку, 14 пансіонатів, 3 бази відпочинку, 25 будинків культури і клубів, 21 бібліотека, історичний музей.

У селі Новоукраїнці Скадовського району народився народний артист Росії, кіноактор і кінорежисер Є.С.Матвеев, у селі Михайлівці – український художник І.М.Шульга.

Так починався Скадовськ. У 1896р. В.Румель вказував, що С.Скадовський купив 5000 десятин землі в 1891 р., а Дніпровський повітовий справник у 1895 р. стверджував, що С. Скадовський купив 4000 десятин землі в 1892 р. Та найкращим свідком моменту заснування міста має бути сам С.Б. Скадовський. Ось уривок з його листа губернатору Таврійської губернії, датований приблизно листопадом 1895 р.: "У квітні місяці 1893 р. я придбав шляхом купівлі у Дворянина Григорія Львовича Овсянікова-Куликовського маєток Друге Приморське, розташоване в Дніпровському повіті на березі Чорного моря біля затоки, що зветься Джарилгацькою", і далі: "Я збудував у моєму маєтку міст для причалу суден, і результат перевершив мої сподівання з 1-го вересня 1893 р..." Згідно з описом приватного володіння, 1893 р. С. Б. Скадовський купив біля маєтку Красне 3700,33 десятини землі з сараями, по 185,705 руб. за дес., наступного 1894 р. Сергій Балтазарович купив у Антона Людвиговича Диминитру 3275 десятин землі по 120 руб. за дес. Почалася забудова "Нового Городка".

Рис.3. С.Б. Скадовський

В "Енциклопедії Брокгауза і Ефрона", видання 1900 р., 30 том, на сторінці 138, можна прочитати: "Скадовськ - пристань на узбережжі

Каркінітської затоки Чорного моря, Таврійської губернії, Дніпровського повіту, за 70 верст від повітового міста. Раніше тут було лише невелике селище. У 1893 р. з ініціативи власника землі С.Б. Скадовського була утворена пристань у Джарилгацькій бухті..."

1893 р., як початок забудови міста, вказано в книзі В. Пташнікова "Скадовск - новий порт на северном побережье Черного моря" (С.-Петербург, 1900 р.). Про цю дату говориться і в книзі М. Лендера "Черное море и Кавказ" (С.-Петербург, 1904 р.). Саме 1893 р., як рік заснування Скадовська, згадується в історико-економічній довідці 1950 р., що була направлена в Президію Верховної Ради УРСР. Херсонська газета "Юг" у 1899 р. вказувала: "Початок утворення селища Скадовськ відноситься до дуже недалекого часу, а саме: осені 1893 р.". В. Румель вказував на виникнення Скадовська в 1894 р.

Можна було б довго шукати точну дату утворення, якби сам засновник не призначив святкування десятої річниці заснування міста на 5 липня 1904 р., про це писала та ж газета "Юг" 5.08.1903 р., а хто ще міг знати цю дату краще С. Скадовського? Отже, дата заснування міста Скадовська - 5 липня 1894 р., але статус і назва поселення були надані пізніше.

Існують архівні дані про те, що наприкінці 1895 р. С.Б. Скадовський звернувся до губернатора Таврійської губернії Петра Михайловича Лазарева з проханням найменувати містечко (саме так про нього говорив засновник) назвою "Скадовськ". Указ про заснування та найменування міста було видано у відповідності до ст. 322 IX тому Зібрання Законів Російської Імперії (видання 1876 р.). Таврійським губернським правлінням рішенням від 2 січня 1896 р., у якому найменувало це містечко "Скадовськ".

Тож, як бачимо, з юридичної точки зору дата офіційного визнання нашого міста трохи пізніша - 2 січня 1896 року, звичайно, за старим стилем, але це вже не проблема. Саме ця дата офіційно визнана днем найменування міста, вона занесена до Статуту територіальної громади міста як єдина, що підтверджена документально.

Рис.4 Будівництво порту міста Скадовськ.

Символіка. Герб міста затверджений 30 березня 1994р. рішенням сесії Скадовської міської Ради. Щит герба чотиридільний. На фоні чотирьох частин - коло діаметром 9/10 основного щита як знак Сонця. Перша і четверта частини щита за межами кола - золоті, друга і третя - лазурові. У першій частині щита всередині кола в лазуровому полі - якір на фоні двох морських хвиль як символ того, що в основі заснування міста лежить спорудження порту. У другій частині всередині кола в золотому полі - пшеничний колос на знак того, що Скадовщина - край сільськогосподарський. У третій частині всередині кола в золотому полі- стилізоване зображення зрошувального каналу. У четвертій частині всередині кола в лазуровому полі - смуга пляжу, морські хвилі та навіс як знак міста-курорту. Під колом дата "1894" - рік заснування міста. Дата, геральдичні фігури та облямівка щита - синього кольору. Автор - М.Кравченко.

Рис. 5. Сучасний герб м.Скадовська

Історична довідка Районний центр м.Скадовськ. Адміністративно-територіальний розподіл.

Підприємництво. Сучасний стан та перспективи розвитку малого підприємництва в Скадовському районі.

Основою забезпечення реалізації пріоритетних напрямків соціально-економічного розвитку району є всебічний і послідовний розвиток малого підприємництва, що створює умови для підвищення рівня зайнятості населення, наповнення місцевих бюджетів, насичення внутрішнього ринку району продукцією (роботами, послугами) місцевого виробництва та задоволення зростаючих потреб місцевого населення та інших споживачів (юридичних осіб).

У сфері розвитку малого підприємництва району протягом останніх років досягнуто певних позитивних зрушень, зокрема, зменшено адміністративний тиск на підприємців, запроваджено альтернативні схеми оподаткування, впорядковано процедури розробки та прийняття нормативно-правових актів, спрощуються дозвільні процедури та процес започаткування підприємницької діяльності.

У районі функціонує інформбізнесцентр, який надає необхідну інформаційно-методичну допомогу суб'єктам підприємницької діяльності та особам, що бажають започаткувати підприємницьку діяльність.

У районній державній адміністрації створено інформаційний куточок для суб'єктів господарської діяльності, на якому розміщуються та постійно оновлюються інформаційні матеріали з актуальних питань господарської діяльності.

Надається консультаційна та методична допомога суб'єктам підприємництва з питань здійснення підприємницької діяльності, змін в чинному законодавстві та державному регулюванні господарської діяльності. З метою надання підтримки суб'єктам підприємництва, органами місцевого самоврядування надаються в оренду вільні приміщення об'єктів комунальної власності для організації об'єктів торгівлі, громадського харчування, сфери побутового обслуговування та надання платних послуг. Передача зазначених приміщень в оренду здійснюється на конкурсній основі.

Кількість суб'єктів малого підприємництва в районі станом на 01 січня 2013 року склала 2904 одиниці, що на 67 одиниць або на 2,3% менше проти відповідної дати попереднього року. Із загальної кількості суб'єктів підприємництва в районі на звітну дату зареєстровано 2694 суб'єкти підприємства фізичних осіб-підприємців (на 0,6% менше) та 210 малих підприємств (на 19,2% менше). Кількість малих підприємств району у розрахунку на 10,0 тис. наявного населення складає 43 одиниці.

Основними видами діяльності, у яких зайняті суб'єкти підприємництва, є сфера торгівлі та платних послуг, громадське харчування, транспорт, будівництво, сільське господарство та інші.

Одним із першочергових завдань місцевих органів виконавчої влади на сьогодні є вирішення проблем зайнятості населення. Через зміни, що відбулися в усіх галузях економіки району у зв'язку з процесами її реформування та переходу на ринкові умови, значна кількість працездатного населення району у працездатному віці на сьогодні потребує державної підтримки з питань працевлаштування.

З метою покращення ситуації із зайнятістю місцевого населення в районі проводиться робота щодо залучення до підприємницької діяльності безробітних громадян. Так, районним центром зайнятості та фахівцями місцевих органів виконавчої влади запроваджено систематичне проведення семінарів-навчань та тематичних зустрічей з безробітними громадянами для їх інформування щодо основ здійснення регламентованої підприємницької діяльності та чинного законодавства з даного питання. Протягом 2012 року зареєструвалося приватними підприємцями 207 осіб.

Скадовським районним центром зайнятості проводиться робота з стимулюванню підприємництва шляхом надання одноразової допомоги безробітним для зайняття підприємницькою діяльністю. У 2012 році 32 безробітним надано одноразову допомогу по безробіттю для започаткування підприємницької діяльності на загальну суму 253,9 тис.грн.

Перспективи подальшого розвитку підприємництва в районі

Враховуючи особливості та основні напрями подальшого розвитку району в цілому, пріоритетними напрямами у забезпеченні подальшого розвитку малого підприємництва в районі має стати наступне:

- максимальне поєднання інтересів суб'єктів підприємницької діяльності з пріоритетними напрямами розвитку району;
- забезпечення розширення сфер діяльності суб'єктів підприємництва;
- переорієнтація суб'єктів підприємництва на сферу матеріального виробництва;
- активізація підприємницької діяльності у сфері сільськогосподарського виробництва;
- збільшення обсягів виробництва продукції (робіт, послуг) на основі ефективного використання сировинної бази району та наявних трудових і природних ресурсів;
- збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів;
- реалізація проектів, пов'язаних з подальшим розвитком курортно-рекреаційного комплексу району;
- забезпечення прозорості та відкритості у діяльності місцевих органів виконавчої влади та налагодження їх тісної співпраці із суб'єктами підприємницької діяльності;
- створення сприятливого середовища для подальшого розвитку підприємницької діяльності.

Рис. 6. Будинок Міської ради

Працює 80 пансіонатів, з яких 32 дитячих.

Рис. 7. Загальноосвітня школа

Освіта. Гуманітарна сфера
Кількість шкіл – 27.
В них навчається учнів – 6712 учнів
Дошкільних дитячих закладів - 19, в них вихованців - 851 чол.

Культура

Будинків культури – 14.
Клубів – 13.
Бібліотек – 20.
Школа мистецтв – 1.

Рис.8 Міська лікарня

Рис.9 Народна творчість

Відомі художні колективи: народні самодіяльні ансамблі народної пісні "Вербиченька" (с.мт.Лазурне), "Доярочка" (с.Михайлівка), фольклорний ансамбль "Білорусочка" (с.Новоросійське), зразковий хореографічний ансамбль естрадного танцю "Провінційний балет" (м.Скадовськ), зразковий дитячий біг-бенд "Сурма", зразкова студія естрадного співу "Всі разом", зразковий хореографічний ансамбль народного танцю "Веселі хлоп'ята", зразковий ансамбль спортивного бального танцю "Каравела", зразковий хореографічний ансамбль естрадного танцю "Провінційний балет".

Література

1. <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D1%EA%E0%E4%EE%E2%F1%FC%EA>
2. http://www.skadovsk.com/kurort_island.php
3. <http://www.skadovsk.org/>